

LAW 104: TÜRK ANAYASA HUKUKU

14 HAFTALIK AYRINTILI DERS PLANI

Doç. Dr. Kemal Gözler

Koç Üniversitesi Hukuk Fakültesi

1. HAFTA: OSMANLI ANAYASAL GELİŞMELERİ

[Türk Anayasa Hukukunun Bilgi Kaynaklarının Tanıtımı: Mevzuat, Yargı Kararları, Bilimsel Eserler)

- I. Sened-i İttifak (1808)
- II. Tanzimat Fermanı (1839)
- III. Islahat Fermanı (1856)
- IV. Kanun-u Esasî: Birinci Meşrutiyet (1876)
 - A. Temel İlkeler
 - B. Temel Hak ve Hürriyetler
 - C. Devletin Temel Organları
- V. 1909 Kanun-u Esasî Değişiklikleri (İkinci Meşrutiyet)
 - Osmanlı Anayasal Gelişmeleri Hakkında Genel Bir Değerlendirme

2. HAFTA: CUMHURİYET DÖNEMİ ANAYASAL GELİŞMELERİ

- I. 1921 Anayasası
- II. 1924 Anayasası
- III. 1961 Anayasası
 - A. Olaylar
 - B. 1961 Anayasasının Hükümleri
 - C. 1961 Anayasasının Uygulanması
- IV. 1982 Anayasasının Hazırlanması
 - 1961 ve 1982 Anayasalarının Hazırlanışları Bakımından Karşılaştırılması
 - 1982 Anayasasının Başlıca Özellikleri

3. HAFTA: TEMEL İLKELER

- I. Cumhuriyetçilik İlkesi
 - A. Dar Anlamda Tanım: Cumhuriyet Monarşinin Tersidir
 - B. Geniş Anlamda Tanım: “Cumhuriyet=Demokrasi”
- II. Üniter Devlet İlkesi
 - A. Genel Olarak Üniter Devlet Kavramı
 - B. Türkiye Devletinin Üniter Niteliği
- III. İnsan Haklarına Saygılı Devlet İlkesi
- IV. Atatürk Milliyetçiliğine Bağlı Devlet
 - A. Millet Kavramı
 - B. Atatürk’ün Milliyetçilik Anlayışı Nedir?
- V. Demokratik Devlet İlkesi
 - A. Demokrasi Nedir?
 1. Normatif Demokrasi Teorisi
 2. Ampirik Demokrasi Teorisi
 - B. 1982 Anayasasına Göre Demokratik Devlet
- VI. Lâik Devlet ilkesi
 - A. Din Hürriyeti
 - B. Din ve Devlet İşlerinin Ayrılığı
- VII. Sosyal Devlet İlkesi
 - A. Genel Olarak Sosyal Devlet Anlayışı

- B. Sosyal Devleti Gerçekleştirmeye Yönelik Tedbirler
- VIII. Hukuk Devleti
 - A. Hukuk Devletinin Genel Gereklere
 - B. Hukuk Devletinin Özel Gereklere
- IX. Eşitlik İlkesi
- X. Başlangıçta Belirtilen Temel İlkeler

4. HAFTA: TEMEL HAK VE HÜRRİYETLER

- I. Kavramlar (Hürriyet, Hak, Hürriyet-Hak Ayrımı)
- II. Temel Hak ve Hürriyetlerin Sınıflandırılması
 - A. Jellinek'in Sınıflandırması
 - B. 1982 Anayasasının Sınıflandırması
- III. 1982 Anayasasının Temel Hak Ve Hürriyetler Konusundaki Temel Yaklaşımı
- IV. Temel Hak ve Hürriyetlerin Sıjeleri
- V. Temel Hak ve Hürriyetlerin Kötüye Kullanılmaması
- VI. Olağan Dönemlerde Temel Hak ve Hürriyetlerin Sınırlandırılması Sistemi
- VII. Olağanüstü Hal Rejimlerinde Temel Hak ve Hürriyetlerin Sınırlandırılması
- VIII. Temel Hak ve Hürriyetlerin Kullanılmasında Sistemler
- IX. Temel Hak ve Hürriyetlerin Korunması
 - A. İç Koruma
 - B. Uluslararası Koruma
 - Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi
- EK-1: Çeşitli Temel Hak ve Hürriyetler
 - A. Kişinin Hakları ve Ödevleri
 - B. Sosyal ve Ekonomik Haklar ve Ödevler
 - C. Siyasî Haklar ve Ödevler
- EK-2: Temel Hak ve Hürriyetler Alanında İlkeler

5. HAFTA: YASAMA ORGANI (TBMM ÜYELERİNİN SEÇİMİ, HUKUKİ STATÜSÜ VE TBMM'İN İÇ YAPISI VE ÇALIŞMA DÜZENİ)

- I. TBMM ÜYELERİNİN SEÇİMİ
 - A. Milletvekili Seçilme Yeterliliği
 - B. Seçimlerin Başlangıcı
 - C. Seçimlerin Geriye Bırakılması
 - D. Ara Seçimler
 - E. Seçimlerin Genel Yönetim ve Denetimi: Yüksek Seçim Kurulu
 - F. Seçmen Olabilmenin Şartları (Seçme Yeterliliği)
 - G. Seçim İlkeleri
 - H. Seçim Çevreleri
 - I. Adaylık
 - J. Seçim Sistemi
- I. TBMM Üyelerinin Hukukî Statüsü
 - A. Milletvekilliği Sıfatının Kazanılması
 - B. Milletvekilliğinin Sona Ermesi
 - C. Milletvekilliğinin Düşmesi
 - D. Milletin Temsili İlkesi
 - E. Andiçme
 - F. Milletvekilliğiyle Bağdaşmayan İşler
 - G. Yasama Bağışıklığı
 - 1. Yasama Sorumsuzluğu
 - 2. Yasama Dokunulmazlığı
 - H. Milletvekillerinin Malî Statüsü
- III. TBMM'nin İç Yapısı ve Çalışma Düzeni

- A. İçtüzük
- B. TBMM'nin İç Yapısı
- C. TBMM'nin Çalışma Düzeni

6. HAFTA: YASAMA FONKSİYONU, YASAMA YETKİSİ VE YASAMA İŞLEMLERİ

- I. Yasama Fonksiyonu
 - A. Maddî Kriter
 - B. Şekli ve Organik Kriter
 Hangisi Doğru?
 1982 Anayasasına Göre Yasama Fonksiyonunun Tanımı
- II. Yasama Yetkisi
 - A. Yasama Yetkisinin Tanımı ve Kapsamı
 - B. Yasama Yetkisinin Özellikleri
 - 1. Yasama Yetkisinin Genelliği
 - 2. Yasama Yetkisinin Aslılığı
 - 3. Yasama Yetkisinin Devredilmezliği
- III. Yasama İşlemleri: Parlâmento Kararı ve Kanun
 - A. Parlâmento Kararları
 - 1. Tanımı
 - 2. Parlâmento Kararları Çeşitleri
 - 3. Parlâmento Kararlarının Kabulü ve Yayımlanması Usûlü
 - 4. Üç İstisna Dışında Parlâmento Kararları Anayasa Mahkemesinin Tâbi Değildir
 - 5. Parlâmento Kararlarının Denetlenemeyeceği Kuralının Anayasa Mahkemesi Tarafından Aşılması: “İçtüzük Düzenlemesi Niteliğindeki Diğer Meclis Kararları” İctihadı
 - B. Kanun

7. HAFTA: TBMM'İN GÖREV VE YETKİLERİ

- I. Kanun Koymak
 - A. Öneri
 - B. Görüşme
 - C. Kabul
 - D. Yayımlama
 - E. Kanunların Yürürlüğe Girmesi
- II. Hükûmeti Denetlemek
 - A. Soru
 - B. Genel Görüşme
 - C. Meclis Araştırması
 - D. Meclis Soruşturması
 - E. Gensoru
- III. Bakanlar Kuruluna KHK Çıkarma Yetkisi Vermek (Yetki Kanunu)
- IV. Bütçe ve Kesin Hesap Kanun Tasarılarını Görüşmek ve Kabul Etmek
- V. Para Basılmasına Karar Vermek
- VI. Savaş İlanına karar vermek
- VII. Milletlerarası Andlaşmaların Onaylanmasını Uygun Bulmak
 - A. Onaylanması İçin Kanunla Uygun Bulunması Gereken Andlaşmalar
 - B. Onaylanması İçin Kanunla Uygun Bulunmaları Gerekmeyen Andlaşmalar
- VIII. Genel Ve Özel Af İlanına Karar Vermek
- IX. TBMM'nin Diğer Görev ve Yetkileri

8. HAFTA: CUMHURBAŞKANI

- I. Cumhurbaşkanı'nın Seçimi
- II. Cumhurbaşkanlığı Görevini Sona Erdiren Haller
- III. Cumhurbaşkanı'na Vekâlet

IV. Cumhurbaşkanının Görev ve Yetkileri

1. Cumhurbaşkanının Yasama ile İlgili Görev ve Yetkileri
2. Cumhurbaşkanının Yürütme ile İlgili Görev ve Yetkileri
3. Cumhurbaşkanının Yargı ile İlgili Olan Görev ve Yetkileri

V. Cumhurbaşkanının Sorumluluğu ve Sorumsuzluğu

- A. Cumhurbaşkanının Siyasî Sorumsuzluğu
- B. Cumhurbaşkanının Cezaî Sorumluluğu
 1. Cumhurbaşkanının Kişisel Suçlarından Dolayı Cezaî Sorumluluğu
 2. Cumhurbaşkanının Göreviyle İlgili Suçlarından Dolayı Cezaî Sorumluluğu
- C. Cumhurbaşkanının Hukukî Sorumluluğu
 1. Cumhurbaşkanının Göreviyle İlgili Eylem ve İşlemlerinden Dolayı Hukukî Sorumluluğu
 2. Cumhurbaşkanının Kişisel Eylem ve İşlemlerinden Dolayı Hukukî Sorumluluğu

VI. Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreterliği

VII. Devlet Denetleme Kurulu

9. HAFTA: BAKANLAR KURULU (BAŞBAKAN VE BAKANLAR)

I. Bakanlar Kurulu

- A. Bakanlar Kurulunun Kuruluşu
- B. Bakanlar Kurulunun Görevinin Sona Ermesi
- C. Bakanlar Kurulunun Görev ve Yetkileri
- D. Bakanlar Kurulunun Sorumluluğu
- E. Geçici Bakanlar Kurulu

II. Başbakan

III. Bakanlar

- A. Bakanların Göreve Atanması
- B. Bakanların Görevlerinin Sona Ermesi
- C. Bakanların Görev ve Yetkileri
- D. Bakanların Sorumlulukları
 1. Siyasî Sorumluluk
 2. Cezaî Sorumluluk
 3. Bakanların Hukukî Sorumluluğu

10. HAFTA: YÜRÜTME ORGANININ DÜZENLEYİCİ İŞLEMLERİ

Yürütme Organının Düzenleyici İşlem Yapma Yetkisinin Niteliği

Yürütme Organının Düzenleme Alanı

I. Kanun Hükmünde Kararnameler

- A. Olağan Dönem Kanun Hükmünde Kararnameleri
- B. Olağanüstü Hâl veya Sıkıyönetim Kanun Hükmünde Kararnameleri

II. Tüzükler

III. Yönetmelikler

IV. Yürütme Organının Diğer Düzenleyici İşlemleri: “Adsız Düzenleyici İşlemler”

11. HAFTA: OLAĞANÜSTÜ YÖNETİM USÛLLERİ

I. Olağanüstü Hâl

- A. Olağanüstü Hâl İlân Kararı
- B. Olağanüstü Hâl İlânının Sonuçları
- C. Olağanüstü Hâlin Uygulanması
- D. Olağanüstü Hâlin Sona Ermesi

II. Sıkıyönetim

- A. Sıkıyönetim İlân Kararı
- B. Sıkıyönetim İlânının Sonuçları
- B. Sıkıyönetimin Uygulanması

D. Sıkıyönetim Halinin Sona Ermesi

12. HAFTA: YARGI ORGANI (Türkiye’de Yargı Kolları ve Yargıya Hâkim Olan Temel İlkeler)

Yargı Yetkisinin Tanımı ve Özellikleri

I. Türkiye’de Yargı Kolları

- A. Anayasa Yargısı
- B. Adlî Yargı
- C. İdarî Yargı
- D. Askerî Ceza Yargısı
- E. Askerî İdarî Yargı: Askerî Yüksek İdare Mahkemesi
- F. Uyuşmazlık Yargısı: Uyuşmazlık Mahkemesi

II. Yargı Organına Hâkim Olan Temel İlkeler

- A. Hakimlerin Bağımsızlığı İlkesi
- B. Hâkimlik Teminatı
- C. Hâkimlerin Özlük İşleri: Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu

13. HAFTA: ANAYASA YARGISI

- I. Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu (Üyeler)
- II. Anayasa Mahkemesinin Görev ve Yetkileri
- III. Anayasa Mahkemesinin Denetimine Tâbi Normlar
- IV. Anayasa Mahkemesinin Denetimine Tâbi Olmayan Normlar ve İşlemler
- V. Denetiminin Ölçüsü: Anayasa
- VI. Anayasa Mahkemesinin Denetiminin Kapsamı
 - A. Şekil Bakımından Denetim
 - B. Esas Bakımından Denetim
- VII. Anayasaya Uygunluk Denetimi Şekilleri (Denetim Yolları)
 - A. Soyut Norm Denetimi (İptal Davası)
 - B. Somut Norm Denetimi (İtiraz Yolu)
- VIII. Anayasa Mahkemesi Kararları
 - 1. Karar Çeşitleri
 - 2. Kararların Gerekçeli Olması Zorunluluğu
 - 3. Kararların Kesinliği ve Bağlayıcılığı
 - 4. Kararların Etkisi
 - 5. İptal Kararının Geriye Yürümezliği
- IX. Anayasa Mahkemesinin Çalışma ve Yargılama Usûlü
- X. Ek Sorunlar

14. HAFTA: ANAYASANIN DEĞİŞTİRİLMESİ

- I. Teklif
- II. Görüşme
- III. Karar
- IV. Onay
 - Halkoylaması
 - Anayasa Değişikliği Sürecinde Cumhurbaşkanı’nın Yetkileri
 - Anayasa Değişikliklerinin Yargısal Denetimi Sorunu